

## Uganka.



Štiri sestre vsako léto se kažo,  
 Nam daróve mnogolične prinesó :  
 Prva mlada, lehkónoga skače v svét,  
 Ponujáje v véncih róž dišéčih cvét ;  
 Druga z délom poljskim lice si potí,  
 Kôso v travi kléplje, krívi srp ostrí ;  
 Tretja drva séka, sadje spravlja v kót,  
 Grozdje sládko trga, vinski polni sód ;  
 A četrta v kôžuh je ogrnena,  
 Rokavíce íma, v péč obrnena.  
 Vsem je znano štirih séster teh imé :  
 Kdor ne vé ga, on prebistre nij glavé.

— x —

## Bodite usmiljeni.



Markee, sin imovitih starišev, hodil je v prvi razred ljudske učilnice. Učil se je vrlo dobro ter je bil krotak in miren kakor ovčica. Vsi učenci so ga ljubili, a tudi on je ljubil nje.

Minulo je prvo polletje, in nastopilo je drugo. V drugem polletji pa otroci ne pišejo samó na plóčice, ampak pišejo tudi na pisanke in to s peresom in črnilom. Zatorej reko gospod učitelj necega dne: „Otroci! jutri si prinesite vsak pisanko po 2 krajcarja in jedno pero po krajcarji, ker bomo začeli s črnilom pisati.“ O kako so se otroci temu veselili. Plésnili so v roké od samega veselja.

Markec pride domov ter prosi očeta: „Ljubi oče! prosim vas, kupite mi dve pisanki po 2 krajcarja in dve peresi po krajcarji, ker bomo jutri pisali v šoli s črnilom.“

„Čemu ti je treba dveh pisank in dveh peres?“ vprašajo oče, „jaz mislim, da ti je dosti jedna pisanka in jedno peró.“

Markec zarudi po vsem licu ter reče malo ne jokajoč se: „Oče ljubi! rad vam bi povedal, čemu jih potrebujem, ali bojim se . . .“

„Le povej mi, nič se ne boj,“ rečejo oče.

„Nò, vedite, oče ljubi, v šoli je jeden jako ubog učenec. Nima ne očeta ne matere, pa si ne more kupiti ne pisanke ne peresa; zato sem si mislil, da bi mu jaz te stvari lahko kupil, ako bi mi vi dopustili.“

„To je lepó od tebe, dragi moj Markec, da si takó dobrega in usmiljenega srca. Rad ti kupim, česar si me prosil, a vrhu tega dobiš še od mene lepo držalo in krasno perésnico, v katero si bodeš spravljaj peresa in svinčnike.“

— \* —

## Zgodovinsko - mestopisni obrazci.

(Spisuje P. F. H.)

### X. Krško.

(Konec.)

**S**amovoljno in surovo obnašanje nekaterih graščakov, posebno v sosednej Hrvatskej Frana Tahija, ki je imel zastavno graščino Sused, bil je povod novemu puntu 1573. leta. Iz Hrvatske, Štirске in Kranjske se zbere zopet blizu 40.000 upornikov. Upor je bil zdaj s prevdarkom osnovan. Vrhovni poveljnik je bil Ilija Gregorič, domá iz Ribnika v Metliškej okolici. Ker je služboval več let pod Janezom Lenkovičem na slovenskej meji, bil je upornikom spreten vodja. Konec januarja 1573. leta se upró kmetje v sosednej Hrvatskej; tem se pridružijo uporniki in postopači, katerih tudi takrat ni manjkalo, iz Kranjskega in Štirskega. Začetkom meseca svečana se je ušotoril oddelek puntarjev ónkraj Save z namenom, da si prisvoji Krško. To jim ni bilo ravno težavno, ker je bilo mnogo meščanov z uporniki jednih misli; zato jim izročé tudi brod. Zdaj se uporniki vsujejo nad mesto, razgrajajo po svoje ter umoré slehernega, ki se jim je stavil v bran. A že tisti dan pride Jošt Turn s petsto brambovcí in Uskoki. Vstopi se okolo Krškega, kamor so se bili umaknili uporniki — bilo jih je okolo 2000; od dveh strani jih zajáme in boj se prične. Bil je srdit hud boj; uporniki so premagani in kar jih ni zbežalo, posekali so jih Uskoki na mestu; mnogo jih je utonilo tudi v Savi. Za kazen so Uskoki mesto do vsega izplénili ter pomorili vse, kar jim je prišlo živega v pest, ne prizanašajoč ženam niti otrokom. Godilo se je to v 5. dan svečana. Ujete upornike so odvedli v Ljubljano, kjer jih je mnogo izmed njih doletela grozna, nečloveška kazen; bile so jim roke in ušesa odsekana v svarilen vzgled drugim. Tri dni pozneje obkolijo Štirski in Koroški vojaki pri Kozjem tudi glavnega vodjo Ilija. Po hudem boji je bila razkropljena četa upornikov, deloma pa tudi pobita. Ilija je ušel, a pozneje